

Nr 18.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående statlig kreditgaranti för lån till förvärv av fiskefartyg.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 121 av herr *Gustavson m. fl.* och II: 82 av herr *Pettersson i Dahl m. fl.*, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående införande av ett system med statlig kreditgaranti för lån till förvärv av fiskefartyg».

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden över motionerna från fiskeristyrelsen, statskontoret och kommerskollegium.

Fiskeristyrelsen, som avstyrkt utredning uteslutande om statlig kreditgaranti för lån till förvärv av fiskefartyg men ifrågasatt översyn av formerne för statligt stöd åt fiskerinäringen i dess helhet, har i sitt utlåtande anfört följande.

I motionerna framhålles, att anskaffningskostnaderna för ett fiskefartyg numera kunde uppskattas till bortåt 200 000 kronor. Till täckande av dessa kostnader kunde erhållas statslån (fiskerilån) med intill 60 000 kronor. Såväl för fiskerilån som för de lån, som i övrigt kunde behöva upptagas för täckande av nämnda anskaffningskostnader, fordrades borgen. På grund härav kunde det för fiskare, som icke förfogade över eget kapital i betydande omfattning, icke bli möjligt att förverkliga önskemål om förvärv av eget fartyg, vilket kunde medföra, att vår fiskeflotta råkade i fara att icke i erforderlig utsträckning förnyas. På grund härav syntes en omläggning av statens låneverksamhet till förmån för fiskerinäringen vara påkallad. Härvid kunde man tänka sig ett system liknande det med statlig kreditgaranti, som nu komme till användning vid jordbrukets inre och yttre rationalisering, varför en utredning i sådant syfte föresloges.

I motionens kläm beröres endast spørgsmålet om statlig kreditgaranti för lån till förvärv av fiskefartyg. Beträffande denna fråga får styrelsen framhålla följande.

Farhågorna för att vår fiskebåtsflotta icke nu skulle förnyas i erforderlig utsträckning måste anses ogrundade i betraktande av att densamma för närvarande ökas i en omfattning som kanske aldrig tidigare.

Vad själva kreditgarantien angår torde bemärkas, att den garanti, som avses i kungörelsen den 11 juni 1948 (nr 342) angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m., endast kan lämnas för lån avseende åstadkommande av nyodlingar och andra åtgärder i syfte att ernå

en bestående förbättring av en jordbruksfastighet men däremot icke för lån, avsedda att användas för anskaffande av fordon, maskiner o. d., alltså föremål närmast jämförliga med fiskebåtar. Om statlig kreditgaranti av något slag anses önskvärd för lån för förvärv av fiskefartyg, synas grunderna för denna garanti alltså icke kunna utformas efter förebild av nyssnämnda statsgaranti i samband med jordbrukets rationalisering.

Med hänsyn till vad nu anförts vill det synas fiskeristyrelsen, som om en utredning uteslutande med sikte på tillskapandet av en statlig kreditgaranti för lån till förvärv av fiskefartyg knappast har fog för sig.

I den föreliggande motionens motivering ifrågasattes emellertid också en omläggning av statens låneverksamhet till förmån för fiskerinäringen i dess helhet. Visserligen kan invändas att flertalet stödformer till fiskets gagn omprövats av statsmakterna så sent som vid 1948 års riksdag, men en översyn av systemet i hela dess vidd kan dock icke anses obefogat. Vid en dylik översyn synes även böra övervägas om och i vilken mån de i Danmark och Norge tillämpade formerna för tillgodoseende av fiskerinäringens kreditbehov kunna anses lämpade även för våra förhållanden.

Statskontoret, som funnit motionerna icke böra föranleda någon riksdagens vidare åtgärd, har anfört följande.

I sitt den 24 november 1947 avgivna betänkande (SOU 1947: 86) föreslog 1945 års bankkommitté, att den statliga kreditgivningen för bostads- och jordbruksändamål skulle omläggas till statlig kreditgarantigivning.

Genom skrivelser den 22 och 29 maj 1948 biföll riksdagen Kungl. Maj:ts med propositionerna nr 149 och 187 framlagda förslag, att ett statligt kreditgarantisystem fr. o. m. den 1 juli 1948 skulle tillämpas i fråga om vissa låneformer på jordbrukets område. Riksdagen medgav därvid, att under budgetåret 1948/49 statlig kreditgaranti finge beviljas intill ett belopp av 55 000 000 kronor. Däremot hölls frågan om införande av ett statligt kreditgarantisystem även beträffande bostadskreditgivningen öppen under hänvisning till bankkommitténs väntade förslag rörande av det allmänna kontrollerade affärsbanker. Såsom skäl för denna ståndpunkt anfördes bl. a., att det i rådande ekonomiska läge föreläge stora svårigheter att kunna bedöma, vilka återverkningar på penning- och kapitalmarknaden ett genomförande av kommittéförslaget i hela dess utsträckning skulle kunna medföra (prop. 231/1948).

Någon allmän motivering för införandet av ett statligt kreditgarantisystem lämnades ej i någon av de ovanberörda propositionerna utan i stället hänvisades till en kommande proposition, anmäld av chefen för finansdepartementet.

I samband med framläggandet av proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker, m. m. (prop. 273/1948) tillstyrkte departementschefen — återopande bl. a. att den föreslagna, maximerade garantien icke kunde anses försäkra rubbningar på penning- och kapitalmarknaden — att den statliga kreditgarantigivningen tills vidare finge prövas beträffande jordbruket. Riksdagen anslöt sig i skrivelse nr 319/1948 till denna uppfattning.

Med hänsyn till den pågående prövningen av den försöksvis i mindre skala på jordbrukets område tillämpade statliga kreditgarantigivningen och i avvaktan på 1945 års bankkommittés ovannämnda betänkande, i vilket bl. a. de kreditpolitiska konsekvenserna av systemets utsträckande till flera områden skola utredas, böra — enligt statskontorets mening — ifrågavarande motioner icke föranleda någon vidare åtgärd.

Kommerskollegium, som icke funnit tillräckliga skäl för den i motionerna föreslagna utredningen, har anfört.

Enligt den officiella statistiken uppgick antalet fiskebåtar i saltsjöfisket till 20 242 år 1938 och 21 493 år 1946 med ett anskaffningsvärde av i avrundade tal 32 resp. 53 miljoner kronor. Dessa siffror tyda på att en väsentlig förnyelse av fiskeflottan skett. Utvecklingen belyses närmare vad västkusten beträffar av uppgifter, vilka hämtats ur Göteborgs och Bohus läns Havsfiskeförenings årsböcker och vilka avse inom Göteborgs och Bohus län samt Hallands län registrerade motorfiskebåtar, fördelade efter maskinstyrka. Dessa uppgifter visa en ökning av det totala antalet dylik båtar från 1 217 år 1940 till 1 527 år 1947 och av antalet båtar med en maskinstyrka överstigande 90 hkr från 265 till 430. Det är sålunda en mycket betydande ökning av motorfiskebåtarna på västkusten, som ägt rum under dessa år. Särskilt kan därvid anmärkas den avsevärda ökningen, som skett beträffande större båtar. Övergång till större båtar torde ha ägt rum även på de övriga kusterna och torde sammanhänga bl. a. med den förbättring av fiskets lönsamhet, som inträtt under krigsåren och efterkrigsåren och som möjliggjort för fiskarna att placera större kapital i sina båtar. Det synes icke finnas anledning antaga, att denna utveckling i riktning mot en förbättrad fiskeflotta skall brytas under den närmaste tiden. Det må framhållas, att enligt vad under hand inhämtats statens livsmedelskommission på grundval av löpande fångststatistik uppskattat den totala fångstmängden år 1948 till 186,5 miljoner kg mot 148,5 miljoner kg år 1947.

Under angivna förhållanden synes det kollegium för närvarande knappast vara skäl att verkställa den av motionärerna begärda utredningen.

Utskottet. Såsom grund till att nya former för statligt stöd till anskaffning av fiskefartyg skulle vara påkallade har i de föreliggande motionerna åberopats, att den nuvarande stödformen genom lån ur statens fond för fiskerinäringens främjande icke vore tillfredsställande och befarades medföra, att vårt lands fiskeflotta icke kunde förnyas i erforderlig utsträckning. Av de i ärendet föreliggande utlåtandena från fiskeristyrelsen och kommerskollegium framgår, att den anförda grunden är oriktig, i det att vår fiskeflotta, särskilt såvitt gäller större fartyg, på senare tid förnyats i en omfattning som kanske aldrig tidigare. Utskottet finner därför den i motionerna äskade utredningen icke vara påkallad. Ej heller kan utskottet finna välbetänkt att, såsom fiskeristyrelsen ifrågasatt, nu företaga någon översyn av formerna för statligt stöd åt fiskerinäringen i dess helhet, då verkningarna av de åtgärder i detta hänseende som beslutats av 1948 års riksdag knappast ens hunnit visa sig.

På anförda skäl hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I: 121 och II: 82 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 april 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Alfred Andersson, Hjalmar Nilsson, Svedberg, Näslund, Jon Jonsson och Hugo Sundberg; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Ericsson i Sörsjön, Johnsson i Kastanjegården, Hægglom, Gustafson i Dädesjö, Utbult, Andersson i Hyssna och Boman i Stafsund.

Reservation

av herrar *Utbult* och *Boman* i Stafsund.
